

FOGLALAT: Magyarország (kinevezések; buda-pesti napló; munkaház önkéntes dolgozók számára; irodalmi újdonságok; magyar játékszín krónika; Fischer czukrász vándoroltja; Clair kisdedovó gymnastikája 's a' t.) Borsod megye legközelebbi tisztválasztására korteskedés itatás és vesztegetés által, városi mozgalmak, olvasóegyesület, 's a' t.); Szatmár megye (félévi rabstatistika, hosszas pör, rozsbörtön rendszer, 's a' t.) Turóc megye (országgyűlési előmunkálatok, a' triestri vasut Magyarországon átvitele nem pártoltat, a' husár ezentul is 10 kron bagyatott; a' duna-balparti vasuttelegen pártoltatik, a' rögtönítelő hatóság megújítása ujdontan sürgettetik, országgyűlési költségek, felosztási kulesa 's a' t.); válasz Fényes Elek ur felvilágosítására a' dunamelléki reform. superintendensválasztás tárgyában; némi rá vonatkozó jegyzetek kíséretében 's a' t.) Ausztria (Zófia flgnó viselő; 's a' t.) Spanyolország (a' barcelonai nemzetország visszakapja fegyvereit; 's a' t.) Anglia (Peel gabonatorvényét az alsóház elfogadta, Az afghanstani szerenestlenség hírének fogadtatása Londonban. E- legy. 's a' t.) Franciaország (a' pótlékköltségek egész kiterjedésben megajánlatnak a' követkamrában; 's a' t.) Értésítő. —

Magyarország.

Öcs. 's ap. kir. fels. a' rosznyai káptalanban olvasó-kanonokká Pogány Adalbert, éneklő-kanonokká Markovics József, örkanonokká Mattyasovszky István kanonokokat, idősb kanonokká Szentmiklósy Lajos polonkai 's tjjabb kanonokká Zabka Márton rima-szombati plébánosokat, Vas megye főispáni hivatala helytartójává Czindery Lászlót, Somogy megye egykori első alispánját méltóztatott legkegy. kinevezni, Hering Ignác polit. alapítványi fiskálist pedig nemes-levéllal megajándékozni.

A' nm. m. kir. udv. kamra a' királymezei kir. erdősi és számtartói hivatalnál Rikker János halála által megürült szernök v. sáfár hivatalra Kuhn Illés rahói első-rendbeli kerületi erdőszit alkalmazá; Sappl Zsigmond broodi kir. sómázsamester meghalálozott.

Budapesti napló. (III. Munkaház önkéntes dolgozók számára.) Legszánandóbb de leg is méltóbb segélyre azon osztálya a' szegény kézműveseknek, kik szilárd akarat, 's csüggedetlen ipar daczára sem kapnak munkát, magokat 's övéiket táplálандók. Ha ezen szomorú sors sokat, például községet sujt, nagyszerű segélynek 's a' status részéről kell történnie; millyenek a' munkahijány okainak távolítása, vagy ha ez, mint rendszeren szokott, nem sikerülne, foglalatosság-adás 's ujszorgalom-ág felvirágoztatása; szegény-gyarmatok telepítése; kiköltözés könnyítése 's tb. ha pedig csak néhány 's egyesek nem kereshetik kenyerüket, illy esetben az illető helyhatóság vagy község az emberbaráti kötelesség: eszközöket nyújtani táplálásra. Hanem ezen eszközök alamizsnából ne álljanak; mert mint magány-ugy statusgazdaság maximája is azt hozza magával, hogy erőt hijában ne hevertessünk; miből szükségké az következik, hogy izmos karoknak pénzkeresésre, munkaforrásra nyujsunk segédet, nehogy mig henylve a' községet fogyasztják, a' munkától is elidegenüljenek, a' községnek hasztalan terhei levén. Többféleképp segíthetnek ezeken is; mert a' szegények gyámátja (illyen pedig minden valamire való helységben van) vagy magányosaknál szerezhethet munkát, vagy középítettéshez alkalmazhatja őket; vagy pedig a' község nyitatt olly nyilvános épületet — mellynek tágas részei műhelynek 's anyagoknak kellő helyt adjanak — illy szegény kézművesek számára. A' felügyelő, kinél a' munka-kereső szegények jelentkeznek, mindegyiknek hivatása és szükségéhez képest nyujt segédet. Némellyiknek jelesen van ugyan szerszáma 's dolgozni való anyagja; de sőtét, szük és számos család-lakja házikójában helye nincs, vagy háznepe legsürgetősb szükségei fődözése után tűz 's gyertyában szükölködik, mi-ért télen fázlódva heverni kénytelen: ennek tehát helyet 's tüzelőt ad az intézet, a' felügyelő gondja levén, visszaélések elhárítása miatt szigoron vigyázni, hogy olyan ne kapjon segélyt, ki műhelyét maga erejéből is jó karban tarthatja. Ha az intézet nem igen téres, azon munkafajokat illeti az elsőség, miket több egyed 's kevés helyen is folytathat. Másiknak továbbá szükhely vagy szegénység miatt szerszáma nincs, hogy segélyben illyek is részesüljenek, tartson az intézet elég szerszámot, miket a' szükölködőnek hazára is adhat, némi fizetés mellett, hogy a' költség fődöztessek 's azoknak, kik szerszám-készítésből élnek 's benne pénzöket hevertetik, panasza ne nyuljék alkalom. Miféle szerszámokból kelljen legtöbbet tartani: hely 's körülmények határozzák; beszerzésökben még is fő gond arra fordítassék, hogy olcsók, egyszerűek 's többféleképp használhatók legyenek. Legbajosabb azok helyzete, kiknek sem szerszámjok sem anyagjok, 's kiknek az intézet — ha rendeltetésének tökéletesen meg akar felelni — mindent adni köteles. Itt már azon kérdés fordul elő: honnan fődöztessek az intézet költségei? hol vegyen ez pénzt a' forgatásra? Mivel a' segélykeresők legnagyobb száma 's mondhatni mindnyája pénzhijány miatt folyamodik az intézethez, látni való, hogy tőlük pénzt vagy nem, vagy csupán akkor 's attól követelhetni, mikor 's ki váltó-munkát, azaz megrendelés után dolgozik: legcélszerűbb 's leginkább létesíthető mód e' tekintetben azon egyetlen: miszerint kiki, a' nyert segély arányához szabályozott mennyiségű kész dolgot adjon az intézetnek, melly annak eladatásául gondoskodják 's árából pénzeljen. Lehetne annak idejében olly intézkedéseket is tenni, hogy ezen árucikkek keletre számítsanak. Hogy pedig az illy fizetés-munka kisebbitése által is könnyítsünk a' szegény mesterembereken, kössük össze ezen intézetet a' már ezen lapok 23 's 27. számaiban említettem munkaházzal olly formán, hogy mivel ezekben mestereket ugys fizetés mellett kell tartani, illyekül azon szükölködőket alkalmazzuk, kik mesterségök értése mellett anyag és szerszámmal nem bírnak. Ha pedig ez, erkölcsi tekintetben nem lenne tán helyeselhető: hogy az önkéntes dolgozók munkaháza még több sikert fejtsen ki, nemesítsük azt mester-növendékházzá, hol szegény gyermekek inasképen 's kiszabott időig különféle mesterséget tanulhassanak. — E' napokban egy saját-lagos párbeszédnek valánk tanuji; közöljük, mert az illyen ad hominem argumentumok talán több-több barátot szerzendnek az állandó hidnak. „De már én csak nem fizetek, szöl egy lobogó ingujas alföldi uram bátyám forma nemes atyafi, azon az uj hidon, mert apám semfizetett soha réven vámot, Igen

ám, de az ország így határozta, lön a' válasz, 's a' törvényt minden becsületes ember tisztelettel teljesíti. „Nem bánom én, akárki hozta, rosszul hozta 's én ott sem voltam“ vizonzá a' független választó. „De uram bátyám! — kapja feleletül — azon a' másik hidon szabad lesz ám pipázni is.“ „Micsoda! pipázni? lel-kem ugyse, már így fizetek; isten áldja meg azt a' Szechenyit, mindig is jó barátja voltam? — Berzenyi költeményeinek 26 évvel ezelőtt (1816b.) megjelent 2ik kiadása is rég elfogyván, a' boldogult koszorús főleg a' magyar akademia létesülte (1831) óta Pestre néhányszori rándultában mindenkor készült azoknak 3madik kiadásához baráti és számos jeles férfi 's könyvtáros többször ismétlett szorgalmazásikra, azonban e' folyvást halogatott szándéka teljesíthetésében meglepte a' halál a' hosszabb életre mindeniképen méltó dicső férfiút. Ennélfogva igen kedves, sőt a' szépirodalomra nézve ugy szölván szükséges ohajtást valósít Döbrentek, midőn a' dicső költész 's családja megbiztábul az üdvezültnék minden munkát olly rég kívánt fényre juttatja, még pedig mint személyesen magától is értesítettünk a' jelenkor 's művészet kívánatinak megfelelő, kettős alakban. Miáltal egy tetemes hézaga pótoltatva lesz főleg költészeti irodalmunknak. A' nagyobbretü kiadásból már 18 iv nyomtatásban kész 's a' két kötetre szánt kisebbretü kiadás 2dik felének ívei is sajtó alatt izzadnak már. — Eötvös József b. és Lukács Móricz „Fogházjavításról“ terjedelmes értekezést irtak együtt, melly tervrajzokkal rövid idő mulva meg fog jelenni. E' két jeles férfitol csak igen jeleset várhatni. — Szilgigeti egy új eredeti drámán dolgozik, melly a' nagyidai ismert történetből van merítve. — Eördegh István munkát, 6 drámát és néhány beszélyt, a' korán elhunytak atyja kiadni szándékozik. Az olvasó közönség bizonyosan kedvesen veendi ez érdekes gyűjteményt. — A' minden tekintetben bővült és szépült budai császárfürdő majus 1jén nyitattik meg. A' czélszerű változtatások és szépítések Hild építészünk remeklése után igen kellemesen lependik meg a' vidéki vendégeket, kik évrül évre számosabban sereglenek e' nagyszerű gyógyvizhez. Majus 1jéttől kezdve hajnalról késő estig minden óranegyedben társaság-kocsi induland a' pesti német színház elöl oda. A' társasági kocsi vállalkozóji Pesten igen jó jövedelemnek örülnek, a' bérkocsisok (fiakkerek) féktelen drágaságuk mellett, azért igen különösnek tetszik, hogy mindedig nem állittattak föl társasági kocsi, mellyek Pest valamelyik piacáról legalább minden órában a' budai várba rándulnának. Illy vállalat hihetőleg jól fizetné ki magát. — Megjelent 's két ezüst husazon minden könyvtárosnál kapható a' „Szinmütár“ 31ik füzet, következő tartalommal: „A' fricska“ bohózat 3 felv., Raupach után Kazinczy Gábor; „Kaland“ vigj. 2 felv., Scribe és Varner után Lukács Lajos; és „Hagyjatok olvasnom!“ vigj. 1 felv., Toepfer után a' kiadó. A' 32ik füzet majus elején jelenik meg. — Játékszín krónika: apr. 15kén: „Fekete domino“, dalj. 3 felv.; 16kán Fánesy jutalmaul bérszünettel először „Don Alvaro“, szomoruj. 5 felv., spanyolból ford. Földváry Ferencz, silány szimü és készületlen előadás; 17kén „Anikó“ bohózat 3 felv., 18kán „Fehérek“ dráma 5 felv.; 19kén „Két Péter“ vigj. 3 felv.; 20án „Bátori Mária“ dalj. 2 felv.; 21kén „Vasálarcz“ dráma 5 felv., Egressy Gábor vendégszerepezésiről vizszatérven, mint ujonnan szerződött tag lépett föl. — Fischer hires czukrászunk Hebe-Kingszky vándorlásnak indult megérkező vándor madarainkkal, mivel eddigi nyári tanyájául, a' szervita-térrül, tágasb ugyan de zajosb, verőfényesb de még is szellősb 's tán porosb, vásári tolongó népességkor pedig a' fagyaltozni szerető látogatóknak aligha nem kényelmetlen helyre, a' német színházi térre, telepítettik által. Azonban vállalata boldogulását — jó pénzarányt — épen attól várja Fischer, mitől természető gazdaközönségünk leginkább iszonyodik, t. i. a' csekély életaratást 's meddő születégtakarást adó rekkenő 's epezítő hőségű időjárástól. — Clair Ignác gymnastika-'s viadalmeister megnyitja f. évi majus 1jén mindkét nemü 2 — 5 esztős gyermekek számára játéksín 's menedékhelyül a' volt Beleznay-féle kertet, hol saját személyes 's hitvese, és két felügyelő magyar és német asszony 's egy férfi szolga felvigyázása alatt reg. 7 órától esti 7ór. mulathatnak gyepen, szabad légen erősülhetnek megóva minden veszélytől 's a' nagyobbbaeskek oktatást is nyerhetnek a' gymnastikában. Így ismét egy új czélszerű intézet, mintegy kisdedovó 's erősítő gymnastika, keletkezik városunkban e' vállalkozással.

(Turóci közgy. folyt.) 16) Az országgyűlési munkálatokra megbizott választmányhoz Zala és Biharnak a' vontatók megszüntetését velünk tudató levele, Biharé a' tized eltörlesztését indítványzó 's Tolna és Fejérek Erdélynek hazánkali egyesülését tárgyzó és Soprony a' német vámszövetséghez hazánk esatlakozását javaslo, utasítottak — (Borsod 's Csanád ismeretes levelek, nemkülönbön Beregnak a' magyar egyház függetlenségét 's Zólyomnak, a' haji kath. lelkesz által kicsikart törtétevény visszaadását szorgalmazó felszólításai, még szönyegre nem kerültek, 's tán eddig hozzánk nem is jutottak, vagy valahol eltévedtek.) Az előfogatok megszüntetése csak aggasztó értelemben vétetett, mert hazánkban más országok példájára közlekedést előmozdító intézkedések még nem léteznék 's ezen gyakorlat hosszas szokáson alapulván,

ha netalán valamely adózónak néha terhére válik is, másszor azonban a mostani ártalán mellett is ebbeli alkalmatlanságát kipótolja; ellenben, ha a mostani ár keveseltetik, emeltessék oly lábra, hogy az adózó kárt ne szenvedjen, mindenesetre pedig gyakran szükséges az adózót, ki sok helyütt a dolce far niente a' hasznos keresetnek elibe teszi, és az adó's urasági tartozások letisztázásával mit sem gondol, illyesmire szoritani. 17) Soprony és hasonlevü város levelei, miután a' Bécsből Triesztig Magyarországon vezetendő vaspálya, hazánk jelenlegi érdekeivel meg nem egyeztethető, pártoltatást nem nyertek. 18) A' kebelbeli mézárások a' marhahus árának fölemeltetését tárgyazó folyamodása hosszab vitára nyújtott alkalmat, mert sokan a' takarmány szüke tekintetéből azt legalább aprilis közepétől, vagy majus elejétől egy krajczárral foljebb emeltetni kívánták, de a' többség mostani 10 kr. ár mellett nyilatkozott. 19) Pest vmegyé felszólítása meleg részvétre talált 's a' duna balparti vasut, mint az előtt, úgy mostis pártoltatni határozatott. 20) Rögönitélő hatóságunk ezen hónap kiteltével megszünendő levén, annak újabb megengedése végett Nádor ő fensége meg fog kéretni. 21) Az országgyűlési költségek, 's egyéb országos szabad ajánlatból keletkezett terhek kivételére kiküldött választmány, a' kivetésben kulcsul szolgáló javaslatát már bemutatá, melly több pontra nézve változást szenvedvén, végre így állapított meg: a) Minden 18 évet meghaladott nemes férfi, a' még 1840ben hozott végzés értelméhez képest személyenkint 20 pengő krt fizetend. b) A' tisztesebbek, hová a' királyi 's urasági szolgálatban levő tisztek, lelkészek és iskolamesterek is tartoznak, évi fizetésöktől, hasonlóképen a' bérlők egy évi bérmenyiségtől 1 pro 100tel járulnak e' terhek viseléséhez. A' megyei szolgálatban levő orvosi egyedek és gyógyszerárusok ki szoktak hagyatni. c) Régi szerződés mellett évenkint fizetelni szokott úgy nevezett püspöki tizedből egy tized lerovatik. d) Ezen kulcs mellett bejövendő mennyiség az összes szükségből levonván, mi hátra marad, az a' birtokot illeti, a' fekvő birtokra pedig annak jövedelme szerint vettetik ki, minek meghatározására sinórmértékül szolgáló következő osztályozás: aa) Korcsma, mézárszékek 's más kibérlett házak jövedelméből egy hatod, Turócz vizén álló malmokból egyharmad, egyéb folyókon állítottakbul egy negyed javítási czim alatt lehuatit. bb) Első osztályú határban minden korecz (mi egy köbölnek vagy holdnak egy harmada), osztályszerint 72, 64, 56 és 48 kispénz (denár), levonván abból ugarképen egy harmadot, a' jövedelemben fog tudatni; mivel pedig e' megyében 4 osztályzatú határok léteznek, a' következő vagy is 2dik osztályban Skispénzzel 's így következőleg a' többi osztálybeli aránylag mindig 8 kispénzzel kevesebb jövedelemmel számítatik, úgy hogy a' 4dik osztálybeli határban a' szinte 4dik osztálybeli korecz csak 24 kispénzt teszen, sőt az ugari harmad levonásával 16 kispénzt. Irtványok minden különbség nélkül 40 kispénz jövedelemmel taksáltatnak. cc) Első osztályú kaszáló jövedelme 2 for., második osztályúaké 1fr. 72 kisp. pgő 's a' harmadikba tartozóké 1 for. határozatott. dd) Egész urbéri telek 18 for. 's egy urbéri zsellér 2 forinttal vétetik számba. ee) Azon évi fizetésekre, árendákra 's kir. haszonvételek jövedelmeire nézve, miket természetben szolgáltatnak ki, ezen ár szabatt: egy pozsonyi mérő búza 1 f. 60 kp., rozs 1 fr. 20 kp., árpa 1 for., tavaszi vegyes 90 kp., zab 60 kisp. — Molnár által kiszolgáltatott hízalt sertés nagyobb 12fr., kisebb 6 fr., ha uraság által adatik és a' molnár csak hízalni köteles azt, nagyobb 6 fr., kisebb 3 fr., molnárok munkája egy nap 20 kispénz; urasági tartás mellett 10 kispénz. — Sándor Károly.

Miskolczrul april 13án. Az élénkül átelt farsangra következett böjti napok koránsem valának oly unalmasok 's érdektelenek, mint egyelőre gondoltuk: megyénk tisztújítását tavaszkorra biztosítá főispáni helytartónk szava 's azok, kik a' józan közvélemény előtt megbuktak és a' közbizodalomban nem látták erős gyámolukat, a' lakomák, itatások 's korteskedés igen díszes (!) eszközeihez nyúltak; mert hiszen „a' czél szentesíti az eszközöket”, 's az ő czéljuk — legalább magok előtt — legfőbb, legszentebb volt, t. i. hivatalbajutás. És folyt az itatás pinczékben, korcsmákban 's magányos házaknál is egész botránykózásig; sőt használták egy bámulásra méltó bölcseségű taktika is: a' borozásban részesülők nevei t. i. összeirattak, és — risum teneatis amici! — a' magyarok Istenének átkával fenyegettek, ha szavazatukat nem az itatóra adandják. Csudálkozék mindenki, mint bírják költséggel ezen — hivatalra alkalmas, 's érdemes létüket közszel foghatólag tanusító (!) lakmározottak, mert a' köznemesség — böjti unalomüzés végett — meg meglátogattá ugyan ezeket 's fogyasztani segített is; de sem a' boros csuprok, sem a' köztük elmondott átkok sem bírák eltéríteni attól, kinek előtte méltán népszerűsége van. Mig végre forrására jöttünk a' dolognak: az itatást t. i. ezen érdemes urak talán Hoffmann, Montesquieu, vagy Filangieri statustanaiból merített takarékosági elvek szerint — olcsó izellen csáti borral folytatták, mellybe, hogy még erő is legyen — néhány icze borlélt is vegyítettek. És ezen új divatú chemiai procedurának akadtak még áldozatai is; nevezetesen volt egy, ki töle kábultan pocsolába dőlt 's társaitól elhagyatva, a' bokáig erő vízben — jobb létre szenderült, hol nem lesz többé középponti szolgabíróválasztás. — Éjenkint, 's kivált vasárnapokon — talán az ünnep tisztességére? — ittás kortesek kóborlák be a' várost, rekedt torokkal orditozva jeleltjök nevét, — lármájoktól leginkább első alispánunknak kelle szenvednie, kinek jeleltjök nevét legsikeresebben gondolák éktelen lármájokkal emlékezetébe olthatni; sőt még köztisztletben álló nevével ámitgatásra, 's lakmározásba hivatgatásra is elég szemtelenek voltak visszaelni. De minden eléri végét a' nap alatt, úgy e' zájos itatgatások is. Józsefnapján az ellenrész által kir. biztos Szilassy József ő nságának, 's megyénk több szeretett Józsefeinek adott nagyszerű tisztelkedés, vagy mint a' nagyidai cigányoknál a' puskapor, úgy itt a' bor elfogyása volt é az ok, vagy mindkettő együtt? nem tudhatni; idejárt még a' tisztválasztás elhalasztásáról keringő hír is: szóval az itatások szünni kezdenek; de hogy még is a' megkezdett munkássághoz méltólag folyjon el az

idő, mozgásba tétettek az ámitások; pletykák 's gyanusítgatások alacsony fegyverei, rágalmak hintettek el a' köznemesség közt némelly közbizodalomban álló tisztviselőink ellen, mintha ők a' nemesi kiváltságok eltörlésén ügyekoznének stb.; pasquillek özönével borították el békés városunk 's a' szemtelenség annyira ment, hogy ezek első kéztől terjesztettek, iskolába küldettek 's népes összejövetelekben olly egyedek által is olvastattak-fel, kiknek közoktatás körüli állásuk illyesmit nem is reménylthettek. És ezen pasquillekben, mellyek nemcsak azért, mert pasquillek, de mert bennök csak a' legdurvább piszkok, rágalmak 's izetlenségek hamoztatvák, az észnek pedig legkissebb nyoma sem látható — minden bírálaton 's viszonzáson alul vannak — a' legmocskosabb rágalmak szórtattak nemcsak tisztviselők, férfiak, de — szégyenljük mondani, hogy Borsodban akadhatott illy elvetemült, ártatlan nőszemélyek ellen is; sőt még külön gúnyiratban szórtak rágalmakat a' városi szépnemre is. — Nem kell talán a' k. olvasónak mondanom, hogy a' közönség ez undokságoktól nem tagadja meg érdemelt pályabérül — a' megvetést. — Bizony bizony mondom nektek, nem ez az ut közbizodalomba vagy hivatalba jutásra! Igen kétségbe esett úgy az, mellynek csak gyanusítgatással, ámitásokkal, rágalmakkal, pasquillekkel, itatással gondoltok vihatni győzedelmet! megvetéssel fordul el az illyenektől minden józan kibel. — És az illy jelenetek, a' kikésérült pártoskodás, melly három évenkint kevés kivétellel minden megyében meg megújul, teszik municipális életünk azon árnyoldalát, mellyre csak optimista tekinthet egykedvűleg, egyébki pedig mély aggodalommal. Mert e' kikésérült pártoskodások nem terjesztik é az elerkölestelenülést, 's nem fenyegetik é aláással a' polgári kegyleteket, elszagattással a' honunkra szebb jövendőt derithető talizmán — az egyesülés alig erősödött lánczait? Aggállyal tekintünk szét egy ovószérert! 's a' kívánt ovószér: nagy Széchenyink által nemzeti előhaladásunkban első huzásul ajánlott kötelességérzet! Igen uraim! kötelességérzet! ha ez nem ver gyökeret sziveinkben, hazánk szebb jövőjéről csak álmodoztunk; kötelesség-érzet, melly nem enged bennünket alacsony eszközökhöz, erkölestelenülésre vezetőkhoz, nemtelen szenvedélyek felizgatásához nyúlni semmi érdekért, semmi czélért, legyen az bármi szent, bármily nemes is; — 's ki ez ellen vét, idézzük a' nyilvánosság törvényszéke elibe, hagyj büntesse közmegevetés! — De térjünk vidámbb képekre, városunk haladási mozgalmaira: mert mi minden visszahatni akaró erőködés dacára még is haladunk. Legelső itt, mit örömmel említek, a' protestansok két iskolájának lelkes első alispánunk indítványára czélba vett egyesítése. Vegyes küldöttség nevezetett a' tisztelt térfini elnöklete alatt tervkészítésre 's e' küldöttség most 3 fiók-választmányra oszolva működik 's élénken folytatott munkálataikból merítjük a' reményt, hogy az ohajtott egyesítés már a' jövő iskolai évre megtörténendik. — A' megyei levéltár egyedei által megindított olvasó-egyesület is hő részvétre talált 's mult hó 13án tartott közgyűlésében Szemere Bertalan elnöklete alatt magát megalakította „Borsodi olvasókör” czim alatt, a' pártfogói tisztelet első alispánunk volt szives elvállalni; czélja az olvasáson kívül még az irodalmi munkásságot, a' kijövendő magyar munkákra előfizetők gyűjtésével éleszteti: a' czélszerű alapszabályokban 's a' részvételben, mellyel ez „olvasókör” pártoltatik, rejlik nagyra mehetésének 's állandó fenmaradásának csirája; megczáfoltatik ez által a' rólunk eddig táplált balítélet, mintha mi olvasni nem szeretnénk. Sőt épen olvasási vágyunkat nem elégíthetők eddig ki, nem levén, ki a' megrendeléseket pontosan teljesítse. — Kisdedová intézet felállítása 's a' házonkinti koldulás eltörlése is tervezetik, 's meg fogunk kerestetni, hogy újra adakozzunk; mentül hobb pártoltatást ohajtunk mind a' két czélunk! Városi közkórház alapítására tetemes adakozások gyűltek 's márcsak két negyedéből is városunknak majd 3 ezer ft évi jövedelmet biztosító ajánlatok tétettek 's ezen öröndetes siker az ohajtott czél rövid időni elérését remélteti. — A' város uj előjárósága által czélszerűbb politikai rend felállítása hozott szönyegre 's e' tárgyban már küldöttség készít véleményt 's midőn itt egy részről sajnunkat nem nyomhatjuk el a' felett, hogy ez üdvös indítvány létesítése ép azok által ellenezetik 's akadályoztatik leginkább, kiknek azt előbb tenni kellett volna: úgy más részről szabad legyen szerény véleményünket nyilvánítani: mikép városunkban addig, mig benne annyiféle hatóság széttagazva működendik, (mellyekhez még nem rég, mintha ennyi zavar nem volna elég — még egy uj a' mezei rendőr-kapitányság is csatoltatott) szóval: mig királyi várossá nem alakuland, — minek nem sokárai elérhetéséhez kir. biztos Szilassy József munkás buzgósága biztos reményt nyújt, — valódi rendőri felügyeletre (politia) számot alig tarthatunk. — És ennyit rövid ismertetésül haladásunkról; — mert üdvösebbnek véljük kémlődni az után, miben még hátra vagyunk, mint azt forgatni szemünk előtt mindig, mit már tettünk. — Az élet ára folyvást magason áll 's noha mind az őszi, mind tavaszi vetés legszebb 's a' kedvező időjárás legjobban biztat is, árcsökkenését aratásig alig várhatjuk. A' tiszáninneri ref. f. hó 18án tartandó superint. gyűléséről jövő alkalmattal. — S. —

Nagy-Károly, april 10kén. Szatmármegyének legközelebb elenyészett közgyűléséből küldetett fel a' nm. hltanaacshoz a' megyebeli rabokról készített félévi jegyzék, melly kezdődik mult évi julius hava 15ő napján 's végződik december utólján. Be van írva ezen jegyzékbe összesen 476 személy, u. m. nemes 143, nemtelen pedig 333, nőszemély van közöttük 29, jelesül tolvaj 15, orgazda 8, gyermek-gyilkos 3, gyilkos-társ 1, férjét ölni akaró 1, hamis pénzzel járó 1, az összes számu rabok közül pedig gyilkos 48, gyujtogató 8, templomrabló 1, szülőjét megverő 2, vérengző 's isten-szidalmazó 47, tolvaj és orgazda 311, lázadó és pusztító 23, elegendes vétküek 36. A' mondott félév alatt kiszabadult 180, elítéltetett hosszú pörrel 97, summás pörrel 206, ítélet nélkül van összesen 173, még pedig 1832dik évről 1, 1837ről 1, 1838ról 10, 1839ről 9, 1840ről 62, 1841ről 90. Ezen ítélet-nélküliek közül meghalt a' fogházban 6, megszökött 1, katonai ujonczok közé iratott 9. Életkorra

nézve van közöttük 14 és 20ik év között: 51; 20—30ig: 166; 30—40ig: 134; 40—50ig: 98; 50—60ig: 23; 60—70ig: 4. Feltűnő lehet a figyelmes olvasó előtt, hogy az el nem ítélték között még van egy, ki ellen még 10 évvel ezelőtt indított meg a büntető pör. S valóban, tudván azt, hogy ezen bűnös neve után, ki minden vádirat nélkül börtönöztetett be, a féltékenként felküldött jegyzékben tíz év óta mindig e szavak állnak: „Szabolcsmegye a vádlottat illető irományok átküldésére megkéretett” borzadva fordulnánk el ezen jelenettől, ha egyszersmind nem tudnók azt, hogy ezen vádlott, kezesség mellett több év óta szabadon van. Figyelmet érdemel az is, hogy 9 személynek neve után, ítélet helyett e szavak állanak „katonának adatott.” Az ujoncz-állításkori események előttem ismételten, mivel akkor a megyétől távol valék, s így csak másoktól tudtam meg azt, hogy ezen többnyire csekély fontosságú tettről vádolt ifjonzoknak, magoknak vala kedvök (?) a csörgő vasbilincset pengő sarkantyúval váltani fel. Továbbá megyénk földnépe az erkölcsi miveltésnek legalsó lépcsőn állását szomorúan tanúsítja az, hogy 476 személy között 51 van olyan, ki börtönbe záratásakor még 20dik évét nem haladta meg. S ezek közül pedig 7 van olyan, ki 14 éves korában lopásra vetemülni elég bátor s elég ügyes vala. Az erkölcsiségnek illy szembetűnő lealacsonyulása miatt fájdalomk enyhülne némileg az által, ha tapasztalhatnók, hogy az illy kezdő suhan-czokra nézve börtönünk javító iskola, s büntetési eljárásunk czélirányos. De nem. Ó szabatu szűk börtönünk száz bűnösrel zsufolt egy két osztályába kell őket taszitanunk, hogy ott, a kitanult idősbe utasításai s merényes tetteik mese-alakba öltöztetett elősorolása figyelmeket lelánczolván, ne jusson egy üres pillanat is, mellyben a lélek magába szálljon s az öntudat marczongló kinjait a még romlatlan kebel érezhesse. S ha idő múlva ítéletet kell rájuk mondani, a bot, vessző s korbács nem maradnak el, mert más eszközökkel büntetni talán nem is tudunk, és midőn — mint most is szemtanu valék — egy 17 éves ifjonz a kintző padra terítették, s az izmos poroszló perezenként emelkedő karjának 25 súlyos csapását kiállja, bár kinjában a tölgyfa-padot rágiya, örök-re veszve van erkölcsre nézve, s látva azt, hogy 17 éves korában 25 bot sulya alatt nem halt meg, 20 s 30 éves korában 40 bot sem riasztandja őt vissza többé a megkezdett pályán tovább haladástól. Innen van az, hogy rabjaink száma évenként nem hogy kisebbednek, sőt inkább — kivált jelenleg — szembetűnőképp nagyobbodik, s ez leginkább szegény adózó népünkre nagyon terhes, mert az erkölcsitelenség illy nagy tömegét, azon felül, hogy általok talán megkárosított, tulajdon munkája csekély gyümölcséből kell táplálnia. — Quo-usque tandem — ! Yy.

(Válasz, Fényes Elek ur felvilágosítására a dunamelléki ref. superintendens-választás tárgyában). A Jelenkor 30ik számában egyh. kerületi bírósági Fényes Elek ur felvilágosítást közöl a dunamelléki ref. superintendens-választási tárgyat illető s a Jelenkor 28dik számában közölt észrevételimre. Felvilágosítva ugyan, — vagyis, mint Fényes ur akarná, ellenkező értelemre bírva általa nem vagyok; — s az egyházi igazgatás fontos tárgyában, melly sark körül forognak mind észrevételeim, mind a Fényes ur célzott felvilágosítása. S mellynek a nép között vallásosság, vagy vallástalanság, és így erkölcs, vagy erkölcsitelenség terjesztésére nagyobb befolyása van, mint némely mohón újított gondolatnak, sőt emelni s bővebb vizsgálódásokba is ereszkedni helytelennek nem tartanám: azonban részint mivel bővebb vizsgálódás nem hírlapi tárgy; részint meg zsinat által hozandó s törvény által megerősítendő új és meglehet új elvű canonaink nem lesznek, addig azon canonokat, és azok szellemében alkotott statutumokat, *in quorum actuali usu sumus, et quae nec per dicasterialia mandata, nec per regias resolutiones alterari possunt*, mint az 1791: 26 t. cz. nyilvánosan mondja, s azok egyházigazgatási alapelvét, melly a XCIXdik canon imé szavaiban: *pastores totumque presbyterium totam ecclesiam representant*, s ismét: *presbyteri cum pastoribus, qui et ipsi praesent, praesententque* s a t. nyilván ki van fejezve, mellyen alapultak még eddig minden statutumink, — fel nem foroghatjuk, s innen illyenemű kérdésekben: vajjon a presbyterium regimén elveivel megégyezik e a néptömegnek a lelkipásztor elnöksége alatt fenálló presbyteriummal összefüggése; vajjon a presbyterium ad vim vocis *regis* el lehet e pap nélkül, — mint Debreczenben állítja lenni Fényes ur, hihetően valami régi zavaros időköt illető statisztikai adatokból, — mert hogy most nem úgy van, biztosan állíthatom; a) illyenemű kérdésekre mondom a törvények határait közt nem is ereszkedhetünk: én Fényes ur értekezésére csak a part. consistorium hatáskörét s legközelebbi rendelkezésnek törvényes canonainkkal és statutuminkkal meg-vagy nem egyezését illetőleg kívánok rövideden válaszolni. Megvallom sem elméletileg nem fogadhatom el, sem gyakorlatban lenni nem látom Fényes urnak kisgyülekekről azon gonosz (saját szavai szerint) fogalmát, miszerint azok bár kikből, bár hány tagból álljanak, bármely tárgyban, bármely elvű, bármely rendelkezést, minden rendszeres megerősítés nélkül tüstint foganatba menni parancsolhatnák. Nagyon fág tért találna így a kisgyüleke köpönyege alatt néhány-nak önkénye s könnyen oltarehívá fájhatna. — Nem így táblaliró ur! a kisgyüleke maga határozatot, mint tb. ur is mondja, tartozik bemutatni a nagygyüleke, melly azokat vagy megerősíti, vagy változtatja, vagy éppen megsemmíti. Legyen már most vagy a 2ik v. épen a 3ik eset. melly pedig m ndannyiszor előfordul, valahányszor a kisgyüleke a törvény szellemével meg nem egyező rendelkezést tesz s tb. ur ekkor is lehetőnek, sőt épen szükségesnek tartja, hogy a kisgyüleke a maga rendeleteit tüstint foganatba vegye? s azokat tisztelettel félre tenni annyit tenni, mint törvényes eljárása ellen szegülni? Eljen a logika! Hát a praxis mit mutat? nem említem hogy a törvényhatóságoknál a kisgyüleke eltörlését napi renden lenni látjuk, kétségkí-vül mint az önkénynek gyakran használt köpönyegeit. b) Csak többek között egy part. consistoriumra emlékeztetném tb. urat, ha 1828b. már egyh. ker. tb. lett volna, melly a ker. főiskola felállítás tárgyában tett s pedig törvényellenes intézkedéseket; tessék ennek körülményivel megismékedni s állítása tetteges mezezőfólasát tállandja. Valóban a part. consistorium hatáskörét mi, kik azon főiskola felállításában egyik rész valánk, igen nagyon s érzékenyen ismerjük. Mi magunkat a part. consistorium rendeleteit illeti: ezeket Fényes ur kétfélékre osztja, t. i. vagy olyanokra, mellyeket más régibb kisgyüleke és statutumok végeztek; vagy olyanokra, mellyeket a mostani kisgyüleke határozott. Elsők közé tartoznak 1) az 1815ki gyöm-rei gyüleke végzése, melly a főjegyző örökösödését eltörli, s erre F. ur azt jegyzi meg: hogy szű ség-volt ezt kihirdetni, mert sokan, kik közé uzgymond én is tartozom, nem tudták. Tudtam én tb. ur, s hiszem minden tudta; de azt is tudtam, hogy a gyöm-rei gyüleke végzésében nem találhatik ama megrovást nagyon érdemelt szó — *el p e s e n i n e s*. — És ha személyeskedést akarnánk keresni azon elburkolt ki-fejezésben, aligha nem találhatnánk. S itt kinyilatkoztatandónak vétem, hogy tisz-ta szándékom sem corteskedés, sem igazítás nem levén, — én is elismérendem tb. ur-al törvényes előjárómnak azon férjfit, kit a szavazatok, — t. i. a minden egyház-

ból bemenendő szavazatok többsége megválasztand. c) 2) a nem candidálás. Ez ellen szó sincs, úgy sem volt a superintendensre candidálás soha divatban, ezt a protestantismus magával hozta világra és így nem 1835ben született elv s nem most kezdődő praxis, jól jegyezzük meg. Minden pap candidatus volt akármely papi fő hivatalra mindenkor. 3) Szinte kihirdetése az 1835-iki statutumnak, és az 1841-iki közgyülekei határozatoknak, mellyek következtében az egyházak igazgatásában nemcsak a presbyterium, hanem azoknak minden tisztes tagja szavazatot nyert, s e tisztes gyülekezetben a lelkésznek is egy, és nem több szavazat engedle-tett. Hogy a presbyteriumban, mikor nagyobb fontosságú tárgyak, p. o. közterhek kivétele, középítetés s a t. jönek elő, az egyház némely tisztesebb (honoratior) s egyház iránti buzgalmaikról ismeretes tagjai is behivassanak, — ezt mind canonaink-kal — mind statutuminkkal egyezőnek látom; hogy ezen presbyterek s tisztesek gyülekeében a lelkipásztor, mint akárhol az elnök, egy szavazattal birjon, azt is nem-csak természetesen, de épen eleitől fogva divatosnak találok, önként értetvén, hogy hol a presbyterek tudatlan együgyű emberek, ott kétségkívil a lelkipásztor értelmessége, legalább ajánlólag, tanácsadólag tulnyomást gyakorol; melly illyenemű hatását a lelkipásztor, maga az 1835ki part. consistorium is, mellynek elveiből ki-vánt pedig a mostani is kiindulni, nyilván helybenhagyja, sőt a candidato nélküli választás föltételének vallja im e világos szavaiban: „különbön is vallásunk nagyai legalább az esperesek s lelkipásztorok előtt eléggé ismételtek: s ha ne-talán a lelkipásztor szavazata a presbyteriumét valaha elidálta volna, az kétség-kívil olly hiba volt, mellynek, mint a presbyteri elv szerint nem történetőnek, az 1835ki intézkedés eleit vette, a nélkül, hogy az egyházi rend s így a vallás te-kintetét kockázató eszközökhöz folyamodott volna. — E szerint az 1835ki statu-tum és az 1841ki gyüleke határozatai ellen, mellyekben sem a szavazás napjának kijelöltetését, sem a szavazat egyedül világi gondnok kezébe küldetésének szoros idő korláti közé szorítottását, sem a 15ik statutummal és az 1832diki 13dik határozattal nyilván ellenkező két izbéli szavaztatást s ezáltal a közgyüleke napjának bizonyta-lan s tetszésre hagyott időre halasztását, sem az egyh. rend és presbyterium te-kintetét kockázató semmi rendelést, sem némely kiszabott formások lehető elté-vezése esetében az egyházaknak szavazatjoktól megfosztatását, sem a választan-dó s nem választandó személyek újjal kimutatását nem látom, — én soha szót nem emeltem; — főként miután tb. ur bírósági szava által meg kell győzetnem a felől is, hogy az 1841ki közgyüleke határozatában nyilván az van, hogy — önként értetvén, csak a fontosabb tárgyakban, p. o. a közterhek kivételében, középítetésben s a t. mint statutumunk parancsolja, — a presbytereken kívül, az egyház tisztes tag-jai, — de csak tisztes tagjai, — de csak a tisztesek, s nem a néptö-meg hallgattassanak meg és szavazattal birjanak. Azonban most már azt kérde-m: hogy miután a part. consistorium rendeleteiből cynosurául minden egyház elibe sza-bott szavazati formula szórul szóra ekként van: *Alulirt egyházi tanács és „közön-seg” jelentjük, hogy mi a dunamelléki f. t. egyházkerületben megüritt főpapi hiva-talra, „miután a kiadott választási szabályokat gyülekezetünkben kihirdeltettük, s most újra felolvasztattuk” szavazati többséggel N. N. urat választottuk: vajjon csupán az 1835ki és 1841ki közgyüleke rendelete foglaltatik e ebben? vajjon azok szellemén alapul e ez? vajjon ha az illy szavazatot lelkiismeretesen aláírva akárjék kiadni az egyházak, nem olly tette érzik e magukat kényszerítetteknek, melly az idézett statutumokkal ellenkezik, — jelesen hogy az egész néptömeg szavazására esődítették; s vajjon nincs e ebben egészen új elvű s presbyteri igazgatás-formá-inkkal merőben ellenkező rendelet? Mert az nem rendeltek, hogy a tisztesek hi-vassanak be, hanem hogy a part. consistorium rendeleti előzőr a gyülekezetben hirdettesenek ki, s ezen kihirdetendő pontok közt sines arról semmi szó, hogy csak a tisztesek fognak szavazni; kétségkívil hát ezen kihirdetés által az egész néptö-meg szavazására hivatali rendeltetik; annyival inkább, mert erről kell bizonyosgot tenni, mi kö z o n s e g N. N. urat választottuk. d) Azonban ezen kihirdetendő pont közt a Bikkban az is tudatol adatik a néptömegnek, hogy a lelkipásztorok több és tulnyomóbb szavazati joga nem lehet, mint a választó közönség bármely egyes tagjá-nak. S ezt a papnak a néptömeg előtt fel kell olvasni!! Ezek már tb. ur ollyan rendeletek, mellyeket én ugyan sem canonainkkal, sem statutumainkkal, sem leg-közelebb az 1835ki és 1841ki közgyülekei határozatokkal, sem az egyházi rendnek tartozó tekintettel, e) sem a presbyterium eddig gyakorlatban volt hatáskörével, sem a presbyteri igazgatás elveivel megégyezőnek el nem ismerhetek; s mellyek által a corteskedésre, anarchiára, lelkipásztorok megvetésére, vallástalanságra s erkölcsitelenségre nyilandó tágas kaputól mi, kik a nép között in praxi vagyunk, nem ok nélkül félhetünk. — A part. consistoriumnak szavazást illető többi saját ren-deleteire nézve előbbi észrevételimben elmondám a mondandókat, s miután azokat Fényes ur épen nem czáfolta meg, most csak ezeket teszem hozzá: 1) hogy hely-telenül fogja rámtb. ur, mintha azt mondtam volna, hogy a m. elnök grófnak ma-gának is lett volna joga illyenemű rendeleteket tenni, sőt én az illy elveken alapuló rendeletek hozhatását csak zsinat-tárgynak vallottam s vallom. 2) hogy a szava-zatok felbontására kinevezett küldötségből a papok kirekesztésének azon prae-tendált alapja, mintha azok most volnának legelsőben mindnyájan candidatusok, — mint feljebb is mondtam, — nem áll, és így a rendelkezés e tekintetben is a-laptalan s egyszersmind canonainkkal meg nem egyeztethető újítás. f) — Bezárom választatom azon buzó obajitással, hogy a törvény, rend s vallás iránti tisz-telet, a békesség s egyetértés lelke vezesse mindenkor egyházunk dolgait!!! — Kecskemét, april 16kán 1842. Id. Sz. e l e s s József, m. k.*

Jegyzetek: a) Hogy Debreczenben az egyház-igazgatásban ezelőtt, és épen nem rég, pap részt nem vett, az bizonyos. Sz. ur ismét bizonyosnak állítja, hogy most nem úgy van. Meglehet, hogy Debreczenben az egyház kormányzása szoros értelemben vett consistoriumi tárgykötől (p. o. házasság felek békeltetése) megkülö-nköztetve levén, mind a két félnek bizonyos részben igazsága van. Erről a debre-czenieki adhatnánk felvilágosítást. — b) Igaz az, hogy a kisgyülekeekkel gyakran vissza lehet élni, s a megyéknél sok ok harcol ezek eltörlésére; de nem az volt ám itt a kérdés. Sz. ur állítja, miszerint a kisgyüleke végzésit egyes gyülekezetis, mielött ezeket a nagygyüleke jóváhagyná, vagy roszalná, tisztelettel félreteheli. F. ur ezt tagadja, mivel nem lehet egyesnek annyi jogot adni, mint a közgyüleke; de maga a kisgyüleke eszméje is onnan keletkezett, hogy sok tárgy jöhet elő, mi ha-lasztást nem szenvedhet, már pedig miképp lehetne az illy nem halasztható tárgya-kat végrehajtani, ha a kisgyüleke végzésit mindenki tisztelettel félretehete? A nem hitelesítés itt nem akadály, mert sok vármegyében a közgyüleke határozatai is, csak a következő közgyüleken szoktak hitelesítettetni. — c) Erroris agnitio est dimidia sui emendatio. Azonban még most is tart fel Sz. ur valami reservátát, mert azt mondja: „minden egyházból” hát ha valamelyik gyülekeket önként nem adna sza-vazatot, felfoghatná az egész superintendensi választást? — d) Ha jól vagyok értesítve, a kisgyüleke az 1835ki statutumot, és 1841ki végzésit szabályokkal együtt parancsolta kihirdettetni, ott pedig megvan, kik értesenek a választó-közönség-neve alatt, t. i. a tisztesek. Azonban kik legyenek azon tisztesek minden gyüle-kezetben, az a közgyüleke meg nem határozván, a kisgyüleke még kevésbé ha-tározhatta meg, mert igen kényes dolog az egyház terheit viselő gyülekezetben bi-zonyos canonok elleni aristocratiát behozni akár a közgyüleke, akár Sz. urnak, mert még nem is hagyánk magukat jogaiktól bárki által megfosztatni. E kényes kér-dés elkerülése végett élt a kisgyüleke választó közönség nevezettel, hivatkozva az 1835ki és 1841ki határozatokra. — e) Valóban nem nagy fogalma van Sz. ur-nak a ref. papok tekintetéről, ha azt gondolja, hogy ezt egy törvény kihirdetése is

halomra döntheti. Hiszen a törvényt csak ki kell hirdetni, mert: lex non promulgata non obligat. És e' törvényt nem a' kisgyűlés hozta. — F) Hogy a' kisgyűlés által hozott választási rendszabályok, p. o. a' választási, szavazat-beküldési nap meghatározása, szavazatszedő küldöttség kinevezése, oly gyökeres változtatások lennének, melyek zsinatot kívánnának meg, ez oly állítás, melyre: difficile est satyram non scribere. Hát a' megyékben korlátozva van e' nemesek szabad választása azért, mert e' jog gyakorlata bizonyos napra tűzetik, oly módon, hogy e' határidő elmúltával senkinek szavazata többé be nem vétetik? Mit mondanánk azon nemesről, ki tisztújításkor jogát gyakorolni elmulasztván, tisztújítás után akarna erőnek erejével alispánt választani? Mi a' világi gondnokok 's nem az esperesek általi összeszedését illeti a' szavazatoknak: miért akad fel ezen is Sz ur? Hát látta e' valaha választó testületeknél, hogy a' candidatusok maguk szedjék magukra a' szavazatokat? Egyébiránt nem áll a' Sz. ur állítása, mintha eddig is főpapi hivatalra candidatio nélkül választhattak volna az egyházak, mert a' győmői végzés előtt sem candidatioval, sem a' nélkül nem választhattak a' gyülekezetek, hanem a' generalis notarius egyenesen örökösült; és így csakugyan első eset ez, hogy a' főpapi hivatalra minden lelkész egyaránt legyen kijelölve. — Varga Soma.

Ausztria.

Az augsb. Allg. Ztug szerint ő cs. k. fensége Zófia főhgasszony, Ferencz főhg neje viselő. — A' francia követ Flahaut gr. apr. 9én nagy lakomát adott, mellyben Pageot, azelött francia követ Madridban, jelenleg pedig itt különös megbízatásban járó, Gordon Robert 's Eszterházy Pál hg is jelenvolt. Ezen utóbbi, hir szerint, nemsokára Londonba utazandó rendkívüli megbízatással. —

Spanyolország.

(A' barcelonai nemzetőrség visszakapja fegyvereit Elegy.) Barcelonai hírek szerint az ottani főkapitány fölhatalmazást kapott a' madridi kormánytól, a' nemzetőrség ismét eszközölhető fölfegyverzésire. — Manzanares és Tajo folyamokat csatorna által egyesíteni szándék, mi által folytonos összeköttetés fogna vizen megnyitni Lissabonnal. — Clinas, a' barcelonai lázadók juntájának volt elnöke, most e' tartományt képviseli a' cortesben. A' republicai szellemű „el Huracan“ szerkesztője, don Patricis Olavarria, szinte képviselői szerepet visz jelenleg a' cortesben. — A' kormány igen nevezetes előjogáról monda le, melly szerint t. i. a' helyhatóságokat eddig kedve 's kénye szerint oszthatatá föl, mitezentul csupán a' cortes fog eszközölhetni. —

Anglia.

(Az afghanistani szerencsétlenség híreinek fogadtatása Londonban. Elegy.) Az angol nemzet egyik főhibájának kell az afghanistani bajt tulajdonítani. Az ott állomásozó angolok annak idejében megintettek ugyan előremég de csak képzelnéni sem bírták, hogy őket az afghanok meg merjék támadni; annál fogva tehát készületlenül találta őket a' csapás és annyira megzavará a' vezérek fejét, hogy teljességgel nem tudtak mihez fogni. Azonban, mihelyt az angol átlátja, hogy csakugyan veszélyben forog, azonnal mindenre el van határozva 's hatályosan lép föl, és minden félelem nélkül, habár az egész világgal kellene is megütköznie. Peel e' nemzeti jellemet ügyesen használá a' jövedelem-adót tárgyazó indítványa támogatására, mondván: „13ezer britt alattvaló közül Afghánistanban csak egy szabadult meg, 10ezer pedig már az előtt esett

el. Erkölesi tulnyomóságunknak Ázsiában vége van, 's azért új erőködésekkel kötelességünk azt ismét helyre állítani.“ Ezenkül még európai háboru lehetőségéről is ejte néhány szót Peel, 's a' veszély e' nagyítása által birta csak jövedelemadóját megmenteni. A' jövedelemadót tehát egyenesen hadiadónak kell tekinteni. Ily körülmények közt hatályos ellenzés nem is támadhat Peel indítványa megbuktatására. Anglia belviszonyai általjában olyanok most, hogy háborut kell kívánnia, ha tekintetét föntartani ohajtja. — O' Connell april 9én lordmayori teljes pompájában udvarlott a' királynénál az irlandi fényes küldöttséggel, és szerencsét kívánt a' walesi hg születéséhez. — Port Philippen, az angol déli Ausztrália véghatárlán, egy irlandi nő egyszerre 6 egészséges magzatot szült; viselőssége alatt mindig rendkívül sokat evett. Ily példátlan szaporaság minden gyarmatra nézve igen kívánatos. —

(Peel gabonatörvényét az alsóház elfogadta. Elegy.) Az alsóházi ülésben april 7kén Russell 's több párthive még egyszer hallaták magokat a' változó gabonavám ellen; de rövid vitatás után Peel gabonatörvény iránti indítványát 229 szóval 90 ellen csakugyan harmadszor fölolvasták, azaz elfogadták. A' felsőházban semmi komolyabb ellenzéstől nem tarthat a' kormány. — Ezalatt az ország nagyobb városaiban folyvást gyüleseznek a' gabonatörvény ellen, 's a' londoni city községtanácsa april 5ikén kérelmet hagyott helyben, mellynél fogva minden élelmi vám megszüntetése követeltetik. — Portsmouthban nagy hadikészületek vannak folyamatban Khina és Afghánistán ellen. — Angliában 180 csatorna kész már, mellyek 2682 angol mérföldet foglalnak el és 30 millió font sterlingbe kerültek. — April 6ikán 10ezer zsák kétszersültet szállítottak Khinába. — A' Times „igen tisztos és hiteles“ levelezőtül ezt közli Berlinből: „A perzsa sah 60 ezer emberrel Herat ellen indult 's ezen ezélra két millió rubelt kapott kölesön a moszka udvartól.“ E hirt eddig még semmi hivatalos lap nem támogatja ugyan, de a' Times mégis egészen valónak hiszi, 's egyszersmind titkos társulatokról tesz említést, mellyek a' Duna alvidékein a' czár részire dolgoznak. Általjában megjegyzésre méltó, hogy az afghanistáni szomorú események óta igen nagy ingerültséggel nyilatkozik Moszkaországról az angol sajtó. —

Franciaország.

(A' pótlékköltségek egész kiterjedésben megajánlatnak a' követkamrában. Elegy.) Az april 8iki követkamrai ülésben rövid vitatás után 220 szóval 143 ellen minden lerovás nélkül megajánltattak a' pótlék-kiadások; a' miniserség mellett tehát 77 szónyi többség nyilatkozott. — Nemours hg, ünnepélyes meghívatas következtében, személyes jelenlétivel érdekesbitendi jövő júliusban a' porosz hadsereg tábori gyakorlatait. — Jemappes, Friedland, Marseille és Genreaux sorhajók keletről visszaérkezésök után azonnal le fognak fegyvereztetni. — Joinville hg majus 16dikán hajóra szálland, és Khinát 's Indiát fogja meglátogatni; ezen nagy utjára igen fényes készületek tételnek. — Dupuh, algiri püspök Marseilleből már ismét visszautazott Algirba. — Pontede-Cében iszonyu vihar dühöngte april 6ikén, melly a' templomot ledöntné 's egy házat magával sodrott, mi által két gyermek a' romok közt lelte halálát. —

É R T E S I T Ő.

Gőzhajójárás Bécs, Pest és Orsova közt aprillisben:

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik este)
Pestről Orsovára indul minden vasárnap és csütörtökön regg. 4 ór.
Pestre Orsováról érkezik minden hétfőn 's pénteken.
 Ezenkívül egy vontató gőzös minden 14 nap megfordul Pest és Drenkova közt, Bécs és Pest közt pedig egy teherhajó minden héten minden vasárnap egy nap jövendvén le Bécsből.

Dercsényi Rohán-burgonya
 2) Az idei ültetéstől mintegy ő száz mérő egészséges és ki nem csirázott állapotban felmaradván, mind nagyobb, mind kisebb mennyiségben, mindennap eladó kész pénzért a' gödi gazdasági inspecornál; — Gödön Pest és Vác városok közt. 3)

2) Hágókosok árverése. Méltóságos Hunyady Ferencz gr. ur, ns Somogy megyébe keblezett simongáti uradalomban, nevezetesen a' simongáti pusztán f. év majus 17én árverés útján 100 d. egy és fel, két, és három éves nemesített kos eladandó. Kelt Simongáton apr. 10kén 1842. 3)

3) T. pestmegyei Izsák mezőváros határában tek. Csernyus György tb. nr. tól bírói foglalás alá vett 48 hold szántóföldnek, 's 41 hold kaszálórétnek sőt szükség esetén többnek is, az 1836: 15. t. cz. értelmében árverés útján leen-

Hirdetvény.

3) A' nmgu kir. udv. kamara diósgyőri, és tokaji uradalmi részéről ezennel közhírré tételik: hogy a' diósgyőri kir. kor. uradalom részéről Miskolczon f. 1842. esztendei julius 4én, a' tokaji uradalom részéről pedig Tarzalón ugyan folyó e. julius 7kén tartandó árverések útján következő haszonvételek lesznek 1842ik nov. 15ő napjától haszonbérbe adandók, úgymint:
 A' diósgyőri koronai uradalom részéről:
 1) A' miskolczi serház, a' serház-épületben gyakorlandó ser- és pálinka-méréssel.
 2) A' diósgyőri, és felsőgyőri kisebb koresmáltatás.
 3) A' diósgyőri fürdő az ahoz kapcsolt bornéresi joggal.
 4) Mezőkövesden a' nagy vendégfogadó.
 5) Ugyanott a' kisebb koresmáltatás.

6) A' mezőkövesdi vásárok haszonvétele.
 7) Parasznyán a' koresma és mézszárszék joga.
 8) A' sajo-petri kores. és mézszársz. haszonvétele
 9) Csabán 17 hold kukorica-föld, 's végre
 10) Ugyanott az uradalmi pálinkaház.
 A' tokaji kir. uradalom részéről.
 1) A' kis tokaji mézszárszék szalonna-árusítás joga, réttel együtt.
 2) A' tokaji, rakamazai, és timári határookban gyakorlandó halászat.
 3) Tarzalón a' „fekete Sas“ nevű vendégfogadó —
 4) Ugyanott a' Csukaház nevű koresma.
 5) Ugyanott az oskola-épület alatt levő nagy bolt haszonvétele.
 6) Rakomazon az urasági majorkert használata.
 7) Ugyanott a' kert szőlőkből az uradalmat illelő 7ed dézma vétele.

Melly feljebb kitézett határnapokra az árverésben részt venni kívánók elegendő bánatpénzzel ellátva azon megjegyzéssel hivatalosak, hogy az árverés berekesztése után teendő ajánlatok el nem fogadtatnak. — Egyébiránt az árverési föltételek Diósgyőrből a' kormányzó, Tarzalón pedig a' tisztartói hivataloknál előlegesen is megtekinthetnek. 3)

Árverési hirdetvény.

3) A' selyei kerületi alapítvány-javak kir. igazgatósága által közhírré tételik: hogy f. évi apr. 28kán, Csatta helységben, az uradalom szükségén felül levő gabona, jelesen pedig a' máriacsaládi gabonatarból: 53 p. m. tiszta buza; 275 p. m. rozs. 74 p. m. árpa. A' csattai gabonatarból: 520 pozs. m. tisztabuza; 1124 pozs. m. kétszeres; 337 pozs. m. rozs; 200 pozs. m. árpa, 170 pozs. m. zab nyilvános árverés útján eladatik. 3)

elő eladása határnapjaul f. é. majus 17ike tüzetett ki. Melly napon, hogy délelőtti 9 órakor a' megvenni szándékozók megjelenhessenek, ezennel közhírré détetik, Kelt Pesten apr. 15én 1842. Dubraviczky m. k. pestmegyei alispán. 3)

Most épen megjelent és 3)
Geibel Károly könyvárusnál Pesten hajóutczában kapható illy című munka:

NINCS TÖBBÉ KOPASZFEJ!

vagy
Alapos útmutatás a' haj-bajok gyógyítása, 's ép és szépen tartására egész késő korig

Az eredeti *negyedik kiadás* után
MAGYARRA FORDITOTTA

Dr. Virányi Kálmán
 Pesten 1842. Ara borítékba fűzve 24 kr. p. p 3)

15) **Fris vetemény-magvak** magvak, spanyol löhermagvak jutá nyos mint: luczernai löhermagvak, vörös stáron kaphatók Halbauer Ján. G. olg. nagy kereskedőnél Pesten, a' Király-utczában perje-fümag (Raigrass), morva bükköny- Majthényi-ház 572 sz. a. 24)